

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

Mateřská škola Karle

569 58 Karle 4

Identifikátor: 600 100 081

Zřizovatel: Obec Karle, OÚ, 569 58 Karle

Školský úřad Svitavy, Lanškrounská 2, 568 02 Svitavy

Termín konání orientační inspekce: 14. a 15. prosince 1999

Čj.	104 472/99-1164
Signatura	oj4at 106

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Pro vzdělávací činnost jsou v „Ročním programu mateřské školy“ vytčeny tři oblasti:

1. orientace školy na jazykovou výchovu včetně individuální péče ve smyslu logopedické prevence
2. zaměření na estetickou a mravní výchovu
3. vytváření podmínek pro dobrou spolupráci s rodinou, se základní školou.

Tyto oblasti jsou podrobně a erudovaně rozpracovány do dílčích úkolů (včetně cílových - co by dítě předškolního věku mělo znát, ovládat atd.), jsou vyznačeny formy a prostředky realizace a vypsána odborná literatura, z níž je možné čerpat poznatky jako podklad pro správnou orientaci při výchově a vzdělávací činnosti (např. „Vývojové poruchy čtení a psaní“, „Záhady levorukosti“ a pod.).

Úkoly a požadavky pro vzdělávací činnost jsou v programu školy stanoveny, nejsou však rozpracovány a odstupňovány do jednotlivých období (pro školní roky). Tím se stávají nepřehledné a není možné jejich plnění postupně vyhodnocovat, neumožňují vytvářet zpětnou vazbu. Plánování je tak méně funkční.

V písemné přípravě si učitelky stanovují obsah a úkoly, které jsou diferencované pro mladší a starší věkovou skupinu, do jedné - dominantní výchovy na den. Obsah poznatků má posloupnost co do náročnosti, méně však je již propracován tematicky s přirozenou logickou a motivační provázaností. Někdy je zařazeno zcela něco jiného, nesouvisejícího. Ze zápisů v přehledu výchovné práce rovněž vyplývá kvalitativní rozdíl v přípravě i realizaci u obou učitelek.

V reálném průběhu vzdělávací činnosti - při hospitaci - měla učitelka (ředitelka) pro práci s dětmi připraveno dostatek námětů, avšak pouze pro řízené činnosti a pro realizaci dalších doplňkových výchov (jazykovou výchovu, pracovní a výtvarnou výchovu, matematické představy). Společnou motivací byl sněhulák. Okruh poznatků byl součástí předem promyšleného tematického bloku.

Hodnocení plánování a přípravy učitelky na přímou práci s dětmi je velmi dobré.

Podmínky vzdělávací činnosti

V jednotřídní mateřské škole pracují dvě plně kvalifikované pedagogické pracovnice s dlouholetou praxí v předškolním zařízení. Ředitelka si rozšířila vzdělání absolvováním dvouletého studia na Vyšší odborné škole pedagogické v Litomyšli (VOŠP) obor pedagog volného času (1995-96). V MŠ provádí logopedickou prevenci poruch výslovností dětí. Organizace služeb učitelek neumožňuje souběžné působení ve vzdělávacím procesu.

Do MŠ je zařazeno 25 dětí, z nichž 3 mají odloženou školní docházku. Prostorové podmínky pro realizaci vzdělávacích činností jsou stísněné. Malá pracovna, kde je umístěn a dětem volně dostupný výtvarný a pracovní materiál, je využívána rovněž jako jídelna. Větší herna je vybavena již zastaralým a méně funkčním nábytkem. Jeho uspořádání vytváří několik koutků pro námětové hry a zákoutí pro hru dětí v meších skupinách. Hraček mají děti dostatek, některé jsou již značně opotřebované. Rovněž jejich uložení ve třídě není příliš estetické. Škola by potřebovala policové skříně a větší kontejnery na kostky a různé druhy stavebnic, oblečky pro panenky apod. Hračky jsou inovovány podle finančních možností (většinou malých), nebo za pomoci drobných sponzorů. Další dvě místnosti slouží jako stabilní ložnice, jedna z nich je

využívána jako ředitelna. Skládáním lehátek v přední ložnici by mohl být vytvořen potřebný prostor pro pohybové aktivity dětí. Škola je skromně vybavena audiotechnikou, nářadím na tělesnou výchovu, dětskou i odbornou literaturou. Základní didaktický materiál je rovněž staršího data, ale je modernizován v souladu s požadavky současné předškolní výchovy (různé pracovní sešity, grafomotorické cviky).

Zdi a podlahy budovy školy nejsou izolovány, do herny a především do jídelny vzlíná vlhkost. Postupně jsou prováděny náročné opravy. Neboť škola má nedostatek provozních prostor, je i kotel na ústřední topení umístěn v umývárně dětí. Je sice částečně ohrazen, ale přístup dětí k němu není zcela vyloučen. Na doporučení okresního hygienika je rovněž využíváno další WC, kde jsou v dosahu dětí umístěny čisticí prostředky, což je z hlediska jejich bezpečnosti nepřijatelné.

Z hlediska psychohygieny odpovídá uspořádání denního režimu pro děti jejich potřebám, je respektována individuální potřeba spánku, zaveden pitný režim. V průběhu dne byla zaznamenána menší převaha řízených činností nad spontánními a pohybovými, nebylo zařazeno ranní cvičení ani pohybová hra. Estetiku prostředí herny a pracovny částečně pozitivně zvýrazňují práce dětí (malba na sklo, vánoční svíčky apod.). Atmosféra ve třídě byla klidná, ředitelka dovede vytvořit dobré citové zázemí a děti se na ni obracely s důvěrou.

Pro děti se speciálními potřebami byly vytvořeny velmi dobré podmínky.

Celkové hodnocení podmínek vzdělávací činnosti je dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Zvolené formy a metody vzdělávací činnosti byly vzhledem ke složení třídy vhodné. Převažovala práce s jednotlivci nebo malou skupinou dětí, úkoly byly diferencovány. Dětem byla poskytována svoboda volby a rozhodování, uplatnění kreativního myšlení a prožívání. Měly dostatek času na práci, nebo činnost přerušit a dokončit později. Především při hře se projeví prvky spolupráce dětí a vzájemný respekt. Při organizaci řízených činností v době ranních her vycházela ředitelka především ze zájmu dětí, což se již méně dařilo při společné činnosti (dominantní). Byla příliš dlouhá a chyběla další motivace ke stimulaci dětí (např. zařazení pohybové činnosti). I když bylo využito několik různých forem a metod, plnily děti převážně stejný úkol. Organizace dopolední svačiny byla průběžná, děti se samostatně obsluhovaly. Je věnována péče vytváření a upevňování sebeobslužných a hygienických návyků, ne všechny děti však používají návyky přirozeně. Jsou vedeny k samostatnosti a vlastní odpovědnosti, mohou se volně pohybovat v prostoru školy (odcházet na WC, do šatny, ložnice). Estetika a kultura stolování je na dobré úrovni.

Hodnocení je velmi dobré.

Motivace a hodnocení

Ředitelka dovedla vzbudit zájem dětí především množstvím pomůcek a námětů k činnostem, které „čarovala“ z tašky. Hlavní motivací byla zima, sníh a sněhulák, která pak prolínala všemi řízenými činnostmi dne. Celkovou atmosféru podbarvovala lehce znějící vánoční melodie. Dětem byl poskytován dostatek aktivizujících a povzbuzujících podnětů. Přirozenou formou byly vedeny k vlastnímu rozhodování a sebehodnocení. Vhodným způsobem a při každé příležitosti byly upevňovány a prověřovány dosud získané poznatky a dovednosti (správná výslovnost, držení tužky, grafomotorický projev, uvolňování ruky, zápěstí, koordinace prstů). Hodnocení učitelkou bylo pozitivní, což vedlo k utváření sebedůvěry dětí.

Účinnou motivací činností především v době ranních her a pozitivní hodnocení vedlo děti k tomu, že se do činností zapojovaly s chutí a rády. Hodnocení je velmi dobré.

Interakce a komunikace

V kolektivu dětí nebyly zaznamenány negativní vztahy mezi dětmi. Komunikace mezi nimi byla vstřícná. Aplikací nových metod a forem práce je ve větší míře podporována spontaneita a otevřenost dětí. Optimálně byl vyvážen verbální projev učitelky a dětí. V průběhu dne byl dostatečně vytvářen prostor pro rozvoj slovní zásoby. Ředitelka svým jednáním pozitivně ovlivňovala psychosociální podmínky vzdělávací činnosti, tj. vztahy mezi dětmi navzájem, mezi učitelkou a dítětem.

Hodnocení úrovně spolupráce a komunikace je velmi dobré.

Spontánní činnosti

Po příchodu do herny mělo každé dítě možnost vybrat si hračku podle svého zájmu. Při rozvinutí dvou větších her na koberci již prostorové podmínky neumožňovaly větší pohybové vyžití dětí. Vstupy učitelky do hry byly pouze za účelem dohledu nebo zapojení mladších dětí, nikoli za účelem hry obohatit novou nabídkou k prohloubení prožitku dětí z rozvíjejícího se tématického okruhu poznatků.

Hodnocení je dobré.

Řízené činnosti

Při řízených činnostech, především v době ranních her, byly plně respektovány individuální potřeby dětí, požadavky byly přiměřené věku i schopnostem dětí. Vhodnou a nenásilnou formou byla rozvíjena tvořivost, zařazena gymnastika mluvidel, děti měly možnost vyjádřit své dojmy, pocity a přání. Při společné činnosti byly plněny složitější úkoly z jazykové a rozumové výchovy (hry se slovy, vyhledávání obrázků se skrytou hádankou v prostoru). Zde vhodně kladenými pokyny bylo zohledňováno individuální tempo dětí, plnění úkolů se opíralo o dříve získané poznatky dětí. Byl částečně zapojen pohyb (hledání obrázků), sluch (hádanka skrývala i písničku). Snaha ředitelky zopakovat co nejvíce poznatků způsobilo, že dlouhotrvající činnost byla pro mladší děti již zátěžová a odcházely si hrát, uvolnit se.

Ze sledované činnosti i ze zápisů v přehledu výchovné práce vyplývá, že v průběhu dne jsou plněny 2 - 4 výchovy. V dominantním postavení převládají estetické výchovy a jazyková výchova. Naopak již delší dobu nebyly zařazena tělesná výchova a literární výchova. Rovněž obsahová náročnost a kombinace výchov v průběhu týdne je kvantitativně i kvalitativně odlišná u obou učitelek, což se odráží v přístupu, pedagogické odpovědnosti, odborné úrovni a jejich celkové zaangażovanosti. Motivace okruhu poznatků většinou prolíná jedním dnem, ne již celým týdnem.

Hodnocení řízených činností v přímé práci ředitelky je velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Ředitelka bere ohled na individualitu osobnosti dítěte, rozvíjí individuální pomoc, entuziasmus, samostatné myšlenkové procesy, kreativitu. V takto charakterizovaném vnitřním životě třídy se však objevují i subjektivní aspekty, které jsou dané myšlením, cítěním a jednáním jednotlivých učitelek.

Hodnocení kvality sledované vzdělávací činnosti je velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Vytvořená koncepce školy byla původně stanovena na jeden školní rok. Odtud název dokumentu „Roční program mateřské školy“. Koncepční záměr má obecný charakter, který vychází ze zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních. Program obsahuje převážně dlouhodobé díle. Schválen byl 1. září 1997. Je doplněn o další přílohy k řízení školy a dosud využíván. Aktualizovány jsou pouze seznamy dětí na daný školní rok. Vpisování dat plnění za školní roky k jednotlivým úkolům je formální, pokud nedochází k jejich vyhodnocování. Z takto postaveného systému plánování se vytrácí jeho funkčnost.

V oblasti vzdělávací činnosti jsou stanovené úkoly v souladu s Programem výchovné práce pro jesle a MŠ vydaným MŠ ČSR pod. č. j. 33 483/83-201 dne 23. prosince 1983. Pro děti s odkladem školní docházky jsou vypracovány individuální plány jejich osobnostního rozvoje.

Hodnocení je dobré.

Organizování

Všechny pracovnice znají své povinnosti (vnitřní řád MŠ pro zaměstnance, pracovní náplně). Pro učitelku, která zastupuje ředitelku v době její nepřítomnosti v MŠ, nejsou stanoveny kompetence a odpovědnosti. Provoz zajišťují kuchařka a školnice, která denně půl hodiny dohlídává děti od začátku provozu MŠ do příjezdu učitelky - tato činnost není ošetřena zaměstnavatelem platnou pracovní smlouvou. Provozní řád mateřské školy v Karli (vnitřní řád pro rodiče) má vstřícnou formu, postihuje povinnosti rodičů, neobsahuje však žádná jejich práva - možnost odborné konzultace, účastnit se vzdělávacího procesu, vznášet připomínky, náměty, atd.

Povinná dokumentace je vedena dle zákonem ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů. V evidenci dětí byly shledány dílčí nedostatky (příhlášky nemají předepsaný tiskopis, pro děti s odkladem školní docházky chybí rozhodnutí ředitele ZŠ o odkladu povinné školní docházky). Rovněž ostatním dokumentům potřebným k řízení provozu školy není dostatečně věnována pozornost. Některé nejsou aktualizovány, jinde chybí datum sestavení a projednání apod. Důvěrné informace jsou zajištěny proti zneužití.

Všechny pracovnice mají přístup k potřebným informacím, ostatní jsou ředitelkou předávány včas a úplně. Vnější informační systém je již méně propracovaný a sklouzává k dlouhodobě přetrvávajícímu zaběhlému způsobu. Rodičům dětí dojíždějících autobusem z okolních obcí jsou informace předávány rovněž v písemné podobě formou lístků a vzkazů. Další důležité informace o dětech (o odkladu školní docházky, z oblasti logopedie apod.) jsou osobně s ředitelkou projednávány na předem domluvených schůzkách. V oblasti informovanosti směrem k rodičům má škola ještě rezervy (např. předávání informací o vzdělávacím programu).

Plán spolupráce se základní školou v Trstěnici jí byl nabídnut ze strany MŠ v září 1995. Z plánu ani ze stručného hodnocení uplynulého školního roku nevyplývá, jaká je úroveň a efektivita této spolupráce. Při individuální péči s dětmi ředitelka využívá poznatků z dobrých kontaktů s Pedagogicko psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí a ze studia na VOŠP.

Ředitelka se snaží organizačně zajistit bezproblémový chod MŠ a dobré zázemí pro děti. Délkou provozu je maximálně vycházeno vstříc i rodičům dětí z okolních obcí. Svoji

programovou nabídku MŠ obohacuje předplaveckým výcvikem v Poličce, zúčastňuje se výtvarných soutěží, navštěvuje kulturní akce v Litomyšli (např. aktuální výstava Betlémů).

Celkové hodnocení kvality a funkčnosti organizačního uspořádání je dobré, pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Hlediska k hodnocení pedagogických pracovníků byla vypracována v r. 1995 a vztahují se na činnosti a výkony nad rámec přímé výchovné práce. Pouze v jednom případě se dotýkají vzdělávacího procesu („uplatňování poznatků ze sebevzdělávání v praxi“). Nejsou však aktualizována na základě výsledků hospitací a tudíž nejsou účinným motivačním činitelem.

V oblasti sebevzdělávání je dána pedagogickým pracovnícům volnost v rozhodnutí, zda se budou chtít zúčastňovat vzdělávacích akcí, či ne. Velký zájem o různé semináře jak k řízení MŠ, tak k obohacení vzdělávacího procesu je zaznamenán u ředitelky. Naopak učitelka se od roku 1996 nezúčastnila žádné vzdělávací akce a poznatky z uvedené „pravidelné četby časopisu Informatoria“ nejsou prokazatelným způsobem kontrolovány ani předávány na pedagogických poradách. Rozdíly v přístupu k pedagogické odpovědnosti a zájem o kvalitu vzdělávací činnosti jsou zcela zřejmé i ze zápisů v přehledu výchovné práce. Ze strany ředitelky však nejsou k této skutečnosti provedena žádná opatření.

Hodnocení efektivnosti vedení a motivování pracovníků je ještě vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Úkoly pro hospitační činnost jsou součástí ročního plánu. Vyplývají ze stanovených cílů vzdělávací činnosti. Závěry jsou vždy s učitelkou prokazatelně projednány. Ne vždy však je v závěru odpovězeno na sledovaný cíl. Závěrů z hospitací je dle slov ředitelky využíváno k hodnocení jako podklad pro přiznání osobního příplatku. Stanovená kritéria k odměňování postihují pouze činnosti vykonané nad rámec přímé práce nikoliv kvalitu pedagogického výkonu.

Kontrola provozu školy je průběžně prováděna. Výsledky nejsou písemně zaznamenávány. V případě zjištěných závad jsou okamžitě přijímána nápravná opatření, nebo jsou předmětem další kontroly.

V oblasti kontrolní činnosti jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze, hodnocení je dobré.

Hodnocení kvality řízení

Podkladem pro řízení MŠ jsou dokumenty vypracované na stávající podmínky školy v letech 1995 - 1997. Do současné doby nebyly závažnějším zásahem aktualizovány a celý systém funguje téměř beze změn. Shledané výše popsané nedostatky a negativní skutečnosti do jisté míry ovlivňují kvalitativní posun školy dopředu. I když se zdánlivě jeví MŠ jako bezproblémová, spíše autokraticky vedená, její efektivita řízení není zcela účinná.

Celkové hodnocení kvality řízení je dle výše popsaných skutečností dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení podle § 13a odst. 2 a 14b odst. 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů ze dne 6. září 1999

- Dotazník pro ředitele před inspekcí
- Stručné hodnocení školního roku 1998/1999 - MŠ Karle
- Roční program mateřské školy
- Rámcový tematický plán výchovné práce - MŠ Karle
- Týdenní příprava učitelek
- Příloha č. IV ročního programu - „Příprava dětí na dobrý vstup do školy“
- Přehled výchovné práce
- Evidence dětí
- Individuální plány pro děti s odkladem školní docházky
- Provozní řád mateřské školy v Karli
- Pracovní doba pedagogických pracovníků MŠ Karle
- Pracovní doba a pracovní náplň školnice
- Pracovní náplň pro učitelku
- Vnitřní řád mateřské školy pro zaměstnance
- Kritéria k poskytování odměn a osobních příplatků (z 20. září 1995)
- Denní režim
- Zápis ze zahajovací schůzky s rodiči na začátku školního roku 1999/2000
- Záписy z hospitací

ZÁVĚR

Shledané nedostatky v oblasti řízení a plánování vzdělávacího procesu byly s ředitelkou školy prokonzultovány. Přestože kvalita řízení do jisté míry ovlivňuje úroveň vzdělávací činnosti, je v celkovém hodnocení školy přihlédnuto k velmi dobrým výsledkům z hospitace přímé výchovně vzdělávací práce. Hodnocení je dobré.

Doporučení pro ředitelku školy:

- Provést analýzu vzdělávací práce včetně metod, forem a prostředků a závěry využít pro plánování v dalším období.
- Pokud bude vytvořena dlouhodobá koncepce školy, je třeba dílčí úkoly rozložit do jednotlivých ročních plánů a postupně vyhodnocovat jejich plnění.
- Zajistit nový ochranný kryt kolem kotle na ústřední topení, aby k němu děti neměly přístup.
- Na WC odstranit čisticí prostředky z dosahu dětí.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Marcela Pechancová

Marcela Pechancová v. r.

Ve Svitavách dne 23. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. ledna 2000

Razítko

Ředitelka předškolního zařízení

Podpis

Jana Samková

Samková Jana v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-01-17	104-09/2000
Zřizovatel	2000-01-17	104-11/2000

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány